

EVROPOU NA ŠICÍM STROJI

Miroslav Waidinger je učitel na základní škole, fotograf a opravář výpočetní techniky a motorkám se nikdy výrazně nevěnoval. Přesto si jednoho dne koupil padesátku Zoom a vydal se přes pobaltské země do Finska s cílem překročit hranici polárního kruhu.

Kdy vás napadlo vydat se na padesátce Kentoya za polární kruh?

Letos jsem se rozhodl, že nebudu fotit pouze architekturu, ale začnu fotit i něco jiného. Tak jsem se vypravil o Velikonočním pondělí fotit židovský hřbitov do Neveklova. Sedl jsem na městskou hromadnou dopravu, jel jsem do Neveklova -Jablonné, v domnění, že je to kousek od sebe. Bylo to devět kilometrů. Měl jsem co dělat abych vše nafotil a stihl autobus zpátky. Ten přesto, že měl jet, nejel, kmital jsem tedy do Jablonné, kde mi ujel poslední spoj do Prahy a nezbylo než stopovat. V tu dobu jsem měl dlouhé vlasy, takže se dost lidí bálo mě vzít. Nakonec měl vzal chlápek, který vypadal ještě hůř než já. Řekl jsem si dost a rozhodl jsem si koupit skútr. Chtěl jsem něco českého a našel jsem na internetu, že existuje česká firma Kentoya, vypravil jsem se tedy do prodejny, kde mi však prodavač oznámil, že sám by si to nekoupil. Byl jsem ale už rozhodnutý, peníze jsem měl sebou, jednu motorku jsem si vybral, zaplatil a odvezl. Další tejdén jsem si udělal vejlet kolem Prahy. Několik desítek let jsem na ničem se dvěma koly nejezdil, takže jsem si na motorku zase chvíli zvykal a líbilo se mi, jak to jede pomaličku, že se cestou dá rozhlížet. V té době už jsem pomalu plánoval prázdniny a tehdy se v Kentoyi vyměnilo osazenstvo a do prodejny se dostal fanda na všechno, co má kola a motor, pan Janák, který mě začal masírovat. Že kdyby se to upravilo, tak by jela Kentoya lépe, že by mě uvezla snáz do kopců, protože s mojí váhou jela taky dvacet. Slovo dalo slovo, nechal jsem si motor vyladit a skútr se výrazně změnil. Do kopců mě veze padesát, po rovině běžně šedesát, jede i víc, ale to já nepotřebuju. Uvažoval jsem o tom, že pojedu na Slovensko, ptal jsem se pana Janáka, jestli mě tam ta motorka, co vypadá, že má motorek z mixéru, doveze a ten mi řekl, že mě Kentoya doveze, kam budu chtít. Začal jsem uvažovat: na Slovensku jsem byl, v Polsku jsem byl, ale v Litvě, Lotyšsku, Estonsku nebo Finsku jsem ještě nebyl. Napadlo mě, že pojedu do Tallinnu, tam nechám motorku v nějaké zahrádce a protože trajekt je drahej, převezu jen sebe, podívám se na Helsinky, nacvakám fotky a pojedu. Jenže přišel pan ředitel Rohan a říkal, že mi něco přidá a ať přivezu fotku skútru z Helsinek. Jenže když jste jednou v Helsinkách a máte s sebou motorku a stan a spacák, tak přece neskončíte v Helsinkách. Vymyslel jsem si tedy, že cílem bude nějaké jezero, ale protože Finsko je země tisíce jezer, bylo těžké vybrat ke které. Cíl ale výprava mít musela, nakonec jsem vybral polární kruh, který je podle mapy severně od městečka Rovaniemi. O cíli cesty bylo rozhodnuto.

Na jaký den jste naplánoval začátek cesty?

Když se začali objevovat zprávy o oslavách na Karlově mostu, říkal jsem si, co by Waidinger nemohl vyrazit taky v nějaké magické datum. Dobře, vyrazíš 17.07.07 v 07:07:17. To jsem přesně udělal, vyrazil v tuhle hodinu a kupodivu bylo zrovna na tachometru 3333 kilometrů, to mě dorazilo. Věci jsem si zapakoval den předtím a na srdci Zoomu jsem měl přidělané fotobatoh, vzadu na nosiči kufr, tam většinou zásoby jídla a pár drobností. Pod sedadlem jsem měl nářadí a náhradní díly, které mi půjčila Kentoya. Za sebou jsem měl stan, tašku s oblečením a spací pytel, dohromady mělo všechno závaží 42 kilo a já mám něco přes sto, takže Kentoya celou dobu vezla zhruba sto padesátikilovou zátěž.

Na motorce jste předtím dlouho nejezdil, věděl jste jak si poradit s případnou závadou?

Před cestou se ke mně choval pan Janák z prodejny dost macešsky, říkal mi, že nemůžu jet, když nevím, co s tím. Postupnou buzerací mě donutil poznat, kde co je a naučil mě vyměnit

některé díly. Jsem češtinář a výtvarník, takže těžko bych bez této instruktáže něco uměl opravit. Byl jsem tedy v klidu, že vím zhruba, kde co je a dvakrát se mi to vyplatilo.

Jak probíhala samotná cesta za polární kruh?

Chtěl jsem nejdřív dojet do Přerova ke kamarádovi, se kterým jsem se chtěl dohodnout na dalším účelu mé cesty – focení botanických zahrad. Z těchto fotek chceme udělat příští rok seriál. Ještě než jsem ale ke kamarádovi dorazil, začala kousek před Přerovem motorka bublat a chcípat. Naštěstí jsem ještě dojel, sehnal pana Janáka, ten zase sehnal na druhý den mechanika z Olomouce, který zjistil, že koleno ke karburátoru bylo hodně utažené a prasklo. Kolínko mi dali nové a ještě jedno pro jistotu sebou. Zjistil jsem také, že mi sem tam ukápně olej z víka variátoru, kam prosakoval přes gufero. Bylo to tím, že po třech stech kilometrech v kuse olej prostě začne prosakovat, po čase jsem to přestal považovat za závadu a začal jsem to považovat za vlastnost, je to tak pořád, když najedu hodně kilometrů a ničemu to nevadí. Dál jsem postupoval na Slovensko do Terchovej, abych měl slovenskou vlaječku, tu jsem si dal na hrazdu, kam jsem si věšel vlaječky všech zemí, které jsem dobyl. Vyfotil jsem Kentoyu u Jánošíkova pomníku, odtud jsem pokračoval nahoru do Polska přes Lublin na Bělověž kde je Bělověžský národní prales a potom na Kaunas, kde jsem začal fotit botanické zahrady. Denně jsem ujel něco přes tři sta kilometrů, ráno jsem vstal třeba v pět našeho času, za hodinu jsem zabalil, umyl se, nasnídal a byl jsem připravený na cestu, v šest jsem vyrazil a kolem osmé jsem většinou zaparkoval, zapsal pár řádek do deníku a šel spát. Z Kaunasu jsem jel napříč Litvou Šiauliai, kde je Hora křížů, křesťanské poutní místo i symbol odporu Litevců vůči okupačnímu sovětskému režimu. Zajel jsem i ke geografickému středu Litvy a pokračoval nahoru na Rigu do Lotyšska. V Rize jsem fotil další botanickou zahradu a hned ujížděl po Via Baltica směrem na Tallinn.

Když jsem přijel do Estonska, dohnala mě bouřka a ubytoval jsem se u jednoho pána, který vypadal přesně jako Ernest Hemingway. Když jsem se ráno probudil, lilo, vzal jsem si na sebe pogumovaný pracovní oděv Brudra a první, co jsem udělal, že jsem si v rozkroku při nasedání roztrhl kalhoty. Bunda vydržela celou cestu a do Tallinnu jsem jel celou dobu v dešti, který se v Tallinnu změnil na kroupy. Byl jsem tak promočený, že jsem kožené rukavice ždímal. Helmu jsem měl jen kokosku, protože na svojí hlavu jsem nesehnal správnou velikost se štítkem. Ale v dešti jsou kapky do očí jak bodliny, až jsem přišel na to, že když nasadím kapucu pracovního oděvu, zachytí její štítek většinu kapek. Přijel jsem do přístavu k trajektu a hned jsem začal shánět odjezd, abych se dostal pryč. Večer jsem přijel do Helsinek a hned za město do lesa, abych se někde vyspal. To už nepršelo a vlastně až nahoru do Rovaniemi bylo sucho. Jel jsem se podívat na jednu z nejsevernějších botanických zahrad v Oulu, která je asi dvě stě kilometrů pod polárním kruhem a další den do Rovaniemi. Tam jsem přijel někdy před půlnocí a připadal jsem si jako v nějakém Páralově románu. Zatímco nikde jinde ve Finsku nebyli opilí lidé, protože je tam prohibice, tak v Rovaniemi byli opilí úplně všichni. Měl jsem dojem, jako bych na ně koukal odněkud zvenku, byl to neskutečný pocit bizarní veselice, jako kdyby si mezi sebou měnili obličej. Bylo 23:45, na obloze svítilo sluníčko, na ulici si hrály děti, to samé i o půl třetí ráno a pořád tam chodilo stejné množství lidí. Bylo to jak na Václaváku, na jednu stranu tam byl obrovský boom turistů, ale na druhou stranu Rovaniemi fungovalo jako normální malé město, to znamená, že v šest se zavřely všechny obchody i turistické informace a nebylo otevřeno, přestože tam celou noc proudily davy lidí. Ale byl jsem konečně po jedenácti dnech v cíli své cesty. Jenže teď mi to došlo. Nejsem v cíli. Jsem v půlce.

Tady jste tedy dosáhl svého cíle, jakou trasu jste si vybral pro návrat?

Zpátky jsem se snažil jet jinudy, stejnou cestu jsem jel jen z Rovaniemi do Helsinek, jinudy se ani moc jet nedá, všechno ostatní by bylo výrazně delší a to s malou motorkou nejde. Cesta

ubíhala rychle i díky tomu, že jsem na jednom parkovišti potkal Bulhary, kteří mi už po dvaceti vteřinách začali nabízet zlato, tak jsem bleskově vyrazil, zvláště když jsem ještě zaslechl jak vykřikují, jak je to hezká motorka. Dalších dvě stě kilometrů jsem se ještě ohlížel, jestli za mnou nejedou. Krátce nato začalo asi šest set kilometrů před Helsinkami pršet, a to jsem netušil, že mě čekají tři dny skoro nepřetržitého deště. K Helsinkám se pojí i jedna zajímavá příhoda, v městě jsem náhodou zastavil před pivnicí, která nesla název Hádanka a za výlohou měla české nápisy. Fotografoval jsem jako o život, poznamenal jsem si souřadnice do GPS, protože něco takového už víckrát neuvidím a zhruba po čtyřech stech metrech jsem u hlavního nádraží narazil na kavárnu Vltava. Pro jistotu jsem se koukl do mapy, jestli jsem ještě ve Finsku. Pršelo ještě v Tallinnu, kde jsem potřeboval vyfotit botanickou zahradu, kterou jsem předtím odkládal na lepší počasí. Tady jsem našel pod tallinnskou televizní věží prodejnu motorek, protože jsem potřeboval kvůli servisnímu intervalu vyměnit olej. Pán, co stál za pultem, mě bez váhání oslovil „Ahoj chlape, jak se máš?“ Ptal jsem se jestli mluví česky a on že ne, ale že je to jediné, co si pamatuje a jinak umí už jen „Tlačenu s cibulí a otcem“. Byli to lidi, kteří jezdí do Čech na závody veteránů a v garáži mi ukazovali svoje čezety a stadiony. Pomohli mi vyměnit olej a druhý den jsem jel po severním pobřeží Estonska do Narvy – jak jinak než v dešti – protože jsem chtěl vidět ruskou hranici. A právě před Narvou přestalo pršet. Ještě v Tallinu jsem se dozvěděl, že nemá cenu spát ve volné přírodě, protože přijedou Rusové, všechno mi vezmou a zabijou mě (oni těbja ubjut), tak jsem šel spát do kempu.

Z Narvy jsem jel k Čudskému jezeru, které jsem chtěl určitě vidět, protože je to čtvrté největší jezero v Evropě. Dál jsem jel do univerzitního městečka Tartu, kde je moc krásná botanická zahrada a kde jsem strávil velice příjemné odpoledne s ředitelem, který je nadšenec, s jakým byla radost si popovídat. Z Tartu přes Rezekne a Daugavpils na Vilnius. V Lotyšsku a v Litvě mají zásadní problémy se značením objížděk, jejichž značení končí uprostřed města, a ani místní mnohdy netuší, jak se dostat dál. Kolem Jelgavy, Daugavpilsu i Vilniusu jsem díky nim najel navíc asi sto padesát kilometrů. V Daugavpils navíc místní silničáři ještě ke všemu jakoby netušili, že kousek odtud je nějaká Litva. Ve Vilniusu jsem přijel do botanické zahrady, která měla otvírací dobu do pěti a vrátný mi nabízel, ať si ji projedu na motorce, abych to měl rychleji. Byl tam současně se mnou ještě jeden finský botanik, ten od nich chtěl vidět nějakou kytku, ale v zahradě nevěděli, kde jí mají, neuměli se s ním domluvit a ještě ho vyhazovali, že se bude zavírat. Při tom tam ten den měli až do devíti do večera nějakou svatbu, kvůli které měli otevřeno. On se rozčiloval, že to nezažil, ale já jsem v socialismu žil, takže mi to nepřišlo. Konečně jsem se dostal do Polska, tam jsem hnal skútr na Varšavu a přes Lublin dolů na Krakov, kde jsem fotil poslední botanickou zahradu a dále na Slovensko a do Přerova ke kamarádovi. Po noclehu pod pevnou střechou jsem se vydal do Hradce Králové dát si u kamaráda z Fomy kafe a hurá domů. No domů. Nejdříve jsem se musel zajet pochlubit do Kentoyi, kde zrovna byl u pana Janáka, takřka duchovního otce mé cesty, marketingový ředitel pan Rohan. Po nezbytných gratulacích a fotografování rychle do měkké domácí postele.

Cesta mi zabrala 23 dnů a najel jsem za ní 7500 kilometrů, možná něco navíc, ale to nevím přesně, protože mi po cestě prasklo lanko tachometru a než jsem si koupil nový, tak to podle GPS mohlo bejt kolem 200 kilometrů.

O jedné závadě jste mluvil v souvislosti se začátkem cesty, jak často přišel na řadu servis ve zbytku výpravy?

Kromě kolínka, které se podařilo v Přerově opravit jsem pouze měnil olej, u kterého je servisní interval dva tisíce kilometrů a bylo zajímavý pozorovat servisy, kam jsem přijel. V Rize v servisu Forman prodávaly Harleye a Piaggia a když jsem jim řekl, že potřebuju

půjčit jen nádobku, abych nelil olej na ulici, tak řekli, že oni mi jí nepůjčí, že prodávají značkový motoroky, ale ani jednu z nich jsem za polárním kruhem neviděl. Nebo jeden ze servisáků ve Vilniusu povídal, že by na Kentoye nevyjel ani ze vrat, nikdy na tom nejel a hned od toho dával ruce pryč. Jediná oprava po cestě byla výměna lanka náhonu tachometru a po šesti tisících začal odcházet řemen variátoru, což se projevilo přesně u geografického středu Evropy. Spotřeba při cestě vyšla na 2,5 litrů na 100 kilometrů, a to je kolem 75 halěrů na kilometr.

Jak jste řešil během tří týdnů nocleh?

Cestou tam jsem se snažil spát v kempech, protože jsem se přeci jen bál. Až jsem se dostal do Finska, tam to bylo až neuvěřitelné. Ráno jsem zastavil u obchodního domu nebo pumpy, šel jsem si dát kafe, sprchu, za třičtvrtě hodiny jsem se vrátil ke skútru, na kterém ležel fotobatoh, na něm volně GPSka a okolo stáli čtyři lidi, kteří se mě chtěli zeptat, odkud kam jedu. Zkrátka nikdo na nic nešáh, klíčky byly v zapalování, až jsem se vracel zpátky, tak jsem se bál, že je nechám jednou v zapalování i tady a motorku už nikdy nevidím.

Projel jste vzhledem k vozidlu opravdu velkou část Evropy, můžete pro zajímavost srovnat silnice a řidiče v jednotlivých zemích?

Tak prvních šedesát kilometrů od Prahy jsem měl pocit, že to nepřežiju, na Moravě byly cesty horší, ale řidiči pohodový, na Slovensku cesty dobrý, řidiči v pohodě a než v Polsku jsem nic horšího nikde neviděl. Když řidiči předjížděj, nejdřív zpomalej, pak nepodraděj a na tu samou rychlost se snaží předjet, nalepí se na vás a když jsem se zařadil na kraj, tak jsem měl pocit, že se z těch děr rozpadne motorka. Skončil jsem tak, že po Via Baltica jsem jel uprostřed a všichni si mohli dělat co chtěli a já neuhnul. Polsko bylo o strach, snažil jsem se jet po vedlejších silnicích, ale to bylo ještě horší. Na křižovatce uprostřed města klidně jáma jako hrom, opravdu neuvěřitelné. Když jsem se s nima bavil, tak tomu říkaj výstižně „dokurvene drogy“. Kostely mají nový, před každým úžasně rovný hladký parkoviště, ale silnice si schovali na konec. Ve Finsku se dá na motorce spát nebo vařit kafe, vedlejší tahy ale neřešej a do vesnice vede třeba písková cesta. Za celou dobu jsem potkal tři Čechy a nejhorší zážitek z celé cesty bylo ráno vstát a vidět, že zase prší. Krásnej zážitek byl, když se rozsvítilo sluníčko a člověk něco viděl.

Měnily se i reakce přihlízejících lidí jak jste postupoval k polárnímu kruhu?

Když jsem odjížděl z Prahy a řidiči viděli českou vlaječku, tak na mě ukazovali různý gesta, jak to pražáci uměj, na Moravě už gesta nikdo nedělal, na Slovensku na mě začínaly mávat děti, v Polsku i dospělí, pak už i troubili a když jsem někde zastavil, tak se rychle sešlo poměrně dost lidí, zvlášť když jsem zastavil někde, kde byli motorkáři. S nima bylo vždycky hezký setkání, protože dokázali ocenit na čem jedu a jak daleko.